

целом соответствуют стандарту породы, но имеют некоторые различия по линейным промерам и индексам телосложения: более высокорослыми и менее растянутыми оказались быки линии Валианта 164414, Старбака 352790 - менее долгорослыми, а Чифа 1427381 - массивными.

Ключевые слова: порода, экстерьер, живая масса, промеры, индексы.

SERVICING BULL EXTERIOR PECULIARITIES OF THE UKRAINIAN NATIVE BLACK-AND-WHITE DAIRY BREED LINES

Geyda I., Kharkov state veterinary academy

This article presents the data on the servicing bull exterior peculiarities. The bulls belong to the Ukrainian native black-and-white dairy breed lines. The test data were obtained by live weight, ADG & growth rate investigation. The body measurement was fulfilled. Servicing bulls proved to correspond the type standard. Phenotypic variance was identified by body measurement & conformation. Conformation parameters were defined. Valiant 164414 line bulls proved to be grand-heighted & robust. Starbaka 352790 line bulls are of medium height. Chifa 1427381 line bulls occur to be of massive conformation.

Key words: breed, exterior, live weight, measurement, indices

УДК 636.16:636.046.082.23

ІНТЕР'ЄРНІ ТА ЕКСТЕР'ЄРНІ ОСОБЛИВОСТІ ЖЕРЕБЧИКІВ ШЕТЛЕНДСЬКИХ ПОНІ

Рецензенти: доцент НАУ Гончаренко І.В.; канд. с.-г. наук Ткачова І.В.

І.І. Глушак

Національний аграрний університет

Вивчено наявність еритроцитарних антигенів у коней шетлендської породи двох поколінь, що належать навчально-науково-виробничій лабораторії конярства НАУ. За основними промірами визначено динаміку лінійного росту синів, одержаних від жеребців Піпарса і Ереліса. Встановлені генетичні системи груп крові з певним їх поєднанням щодо мастей у досліджуваного поголів'я. У майбутньому з метою відбору жеребчиків для відтворного процесу та відповідності їх щодо європейських категорій, відмічено, що найдоцільніше оцінку за основними промірами для потомків Піпарса і Ереліса починати відповідно з 12- та 15-місячного віку.

Ключові слова: коні, екстер'єр, інтер'єр, походження, промір, антигенний фактор, жеребець, відбір.

Світове використання коней у минулому й тепер характеризується великою різноманітністю – це спорт, іподромна індустрія, м'ясо, молоко, кумис, сироватка жеребних кобил, шлунковий сік, кінський волос та інші види побічної продукції. У роки двадцять першого століття розвиваються нетрадиційні способи управління верховим конем, іпотерапія, нетрадиційне конярство тощо [5, 7- 8].

В Україні використовується як високоросле поголів'я вітчизняних порід коней, так і низькоросле імпортоване з європейських країн. За час існування незалежної України особливого попиту набули шетлендські поні, які після завезення вже мають декілька поколінь, проте належної вірогідної інформації щодо їх походження (імуногенетичні показники), власної продуктивності та якості потомків не існує.

Малочисельне неконсолідоване поголів'я шетлендських поні центральних областей України має свої проблеми і перш за все обмеженість генофонду, відсутність різноманітності генотипів. Проте попит на коней низькорослих порід із року в рік збільшується за наступними напрямками: екотуризм, для розвитку кінного спорту серед дітей та лікування від специфічних захворювань.

Тому в найближчі роки потрібно розводити коней низькорослих порід згідно з європейською класифікацією і враховувати вид використання (конкур, кінноспортивні ігри, іпотерапія, перегони тощо).

В областях північної частини України використовують одинадцять жеребців шетленських поні, з яких тільки поодинокі мають підтверджене походження за імуногенетичними показниками, а стосовно рекомендацій щодо розведення та ефективності їх використання, то така інформація відсутня в цілому.

У зв'язку з цим виникає необхідність вивчення результатів підбору дочок, завезених із Прибалтики, і батьків, що одержані та вирощені в Україні. На даний час досить актуальним є вивчення характеристики потомків за походженням та власною продуктивністю, одержаних від жеребців, які використовуються у навчально-науково-виробничій лабораторії конярства НАУ.

Метою дослідження було вивчити походження жеребчиків за еритроцитарними антигенами, екстер'єрними та інтер'єрними особливостями, а також поєднання їх факторів груп крові з мастями, що одержані від жеребців, яких утримують у навчально-науково-виробничій лабораторії конярства НАУ.

Матеріали та методи досліджень. Дослідження проведені з використанням матеріалів первинного племінного обліку поні шетлендської породи у навчально-науково-виробничій лабораторії конярства Національного аграрного університету у 2005-2007 роках.

Для цього було сформовано дві групи кобил, одержаних від жеребців Піпарса та Медка (табл. 1). Групи формувались згідно з віковим критерієм за принципом аналогів.

У досліді було реалізовано аутбредний варіант підбору за наявності відомого походження поголів'я згідно з родоводом до третього покоління включно. Матері обох груп мали вік від тринадцяти до чотирнадцяти років.

1. Схема науково-господарського досліду

Група	Походження			Приплід, n
	Матері		Батьки	
	Генеалогічна група	n		
I	Дочки жеребця Медка	4	Піпарс	3
II	Дочки жеребця Піпарса	4	Ереліс	4

Для досягнення мети досліджень були поставлені такі завдання:

- з врахуванням систем і факторів груп крові визначити наявність еритроцитарних антигенів у синів, одержаних від жеребців шетлендської породи;
- провести аналіз імуногенетичних даних згідно з родинними зв'язками у коней;
- вивчити характерні особливості лінійного росту молодняку шетленських поні;
- визначити, до яких категорій відносяться потомки жеребців шетлендських поні за європейською класифікацією.

У науково-виробничому досліді використовували загальноприйняті у тваринництві методи і методики досліджень. Тип годівлі, склад і поживність кормів для коней, технологія вирощування молодняку та інші операції систем технологічного процесу за період дослідження суттєво не змінювались.

Методика визначення груп крові, експертиза походження і аналіз імуногенетичних даних проводили згідно зі стандартом "Генетика, метод визначення груп крові, поліморфних білків крові та експертиза походження племінних коней", розроблений науковцями ІПТ УААН (2006).

Результати досліджень. Відомо, що племінну цінність тварин визначають за трьома етапами, де першим є оцінка за походженням відповідно до родоводу з підтвердженою ідентифікацією за групами крові [2-3].

Шетлендські поні, що належать навчально-науково-виробничій лабораторії конярства НАУ мають походження від п'яти жеребців – Ереліс, Піпарс, Медок, Піон, та Галун. Серед дванадцяти кобил відтворного віку найбільше одержано потомків від жеребців Ереліса, Медка та Піпарса.

Оскільки для формування генеаналогічних груп, особливо під час закладання майбутніх ліній і роботи з ними, потрібна оцінка жеребців за якістю потомства, то необхідною частиною вирішення цього питання є характеристика походження синів, одержаних від Піпарса і Ереліса (табл. 2).

2. Походження поголів'я шетлендських поні у навчально-науково-виробничій лабораторії конярства НАУ

Родинні відносини	Масть	Кличка	Антигенні фактори генетичних систем груп крові			
			A	D	C	K
I група						
Батько	Руда	Піпарс	-/-	de/de	-/-	-/-
Мати	Ворона	Вісла	ad/-	cgm/de	-/-	-/-
Син	Руда	Вісник	ad/-	cgm/de	-/-	-/-
Мати	Ворона	Вільма	ad/-	de/d	a/-	a/-
Син	Ворона	Вальдшнеп	-/-	de/d	a/-	a/-
Мати	Ворона	Вімка	ad	de/d	-/-	-/-
Син	Ворона	Ваніті	ad	de/d	-/-	-/-
II група						
Батько	Гніда	Ереліс	ad	bcm/de	-/-	-/-
Мати	Темно-гніда	Депресія	-/-	de/d	-/-	-/-
Син	Ворона	Денді	ad/-	ad/bcm	-/-	-/-
Мати	Ворона	Вампука	-/-	de/d	-/-	-/-
Син	Ворона	Версаль		ad/d	-/-	-/-
Мати	Руда	Дипломатка	-/-	ad/d	-/-	-/-
Син	Гніда	Декард	-/-	bcm/ad	-/-	-/-
Мати	Вороно-ряба	Лялька	-/-	ad/cgm	-/-	-/-
Син	Гніда	Вольтер	ad/-	cgm/de	-/-	-/-

У породі разом з генами, що контролюють бажані ознаки, накопичуються і гени, що негативно впливають на функції організму, а внаслідок цього в індивідуумів популяції можуть знижуватись такі ознаки як виживаність, кількість лошат на 100 кобил, загальна і специфічна резистентність, з'являться не типові ознаки лінійного росту [3, 6].

За даними ряду авторів у коней планових порід України виявлено сім генетичних систем [1-2]. Результатами досліджень виявлено, що у потомків, які одержані від жеребців Піпарса і Ереліса, їх виявлено відповідно чотири і дві. Жеребчики першої групи мають чотири системи груп крові, проте антигенні фактори систем К і С виявлені тільки у потомка Вальдшнепа, які має його мати Вільма. Із двох систем А і D складнішою і чисельнішою у кожній групі є D-система, яка має місце у кожного індивідуума серед досліджуваного поголів'я. Звідси, наявність систем С і К, що має син Вільми Вальдшнеп дає можливість урізноманітнити генотипи відповідними доборами і уникнути можливого збільшення гомозиготності за небажаними ознаками.

Важливою складовою частиною у формуванні реалізаційної ціни є масть шетлендських поні. У синів жеребця Піпарса встановлено найчисельніше поєднання вороної масті з антигенним фактором de/d або ad, а у ровесників, одержаних від Ереліса, виявлено ряд феногруп, де практично відсутня тенденція поєднання їх з мастю.

У дослідженнях із динаміки лінійного росту молодняку генеалогічних груп шетлендських поні виявлені певні особливості (табл. 3).

3. Лінійний ріст лошат 2006 р.н. за висотними промірами

у сантиметрах

Проміри	Генеалогічна група жеребця			
	Піпарса		Ереліса	
	M±m	σ	M±m	σ
Новонароджені				
Висота у холці	59,0±0,7	1,0	59,5±0,8	1,3
Висота у крижах	60,0±0,7	1,0	60,8±0,6	1,0
Висота у спині	57,3±0,4	0,6	57,8±0,9	1,5
3 міс.				
Висота у холці	78,7±3,2	4,5	79,3±2,1	3,6
Висота у крижах	80,3±3,9	5,5	82,3±1,2	2,1
Висота у спині	77,0±2,8	4,0	78,3±1,9	3,4
6 міс.				
Висота у холці	82,0±2,8	4,0	82,0±3,6	6,2
Висота у крижах	82,7±3,3	4,7	84,5±2,8	4,8
Висота у спині	80,7±2,9	4,0	81,5±2,5	4,4
9 міс.				
Висота у холці	85,3±2,9	4,0	85,8±3,4	5,9
Висота у крижах	86,7±4,0	5,7	87,5±2,8	4,8
Висота у спині	82,3±3,9	5,5	84,3±2,6	4,6
12 міс.				
Висота у холці	91,0±2,6	3,6	87,8±3,4	5,9
Висота у крижах	90,0±1,4	2,0	89,3±2,5	4,3
Висота у спині	88,7±2,3	3,2	85,8±2,8	4,9
15 міс.				
Висота у холці	93,0±1,9	2,7	89,3±3,3	5,7
Висота у крижах	92,7±1,1	1,5	90,3±2,1	3,6
Висота у спині	91,0±1,9	2,7	87,5±2,7	4,7

Так, новонароджений молодняк за промірами висоти в холці, крижах та спині був неоднаковий, де перевагу потрібно надати поголів'ю групи Ереліса, адже вони дещо переважали своїх ровесників (відповідно на 0,5 см; 0,8 см і 0,5 см), проте достовірної різниці між ними не було виявлено ($p>0,10$).

У підсисний період вирощування тенденція динаміки промірів висоти між групами залишається аналогічною до новонароджених лошат.

Під час відлучення лошат від матерів їх проміри майже однакові, за виключенням висоти в крижах, за якими сини Ереліса переважають ровесників іншої групи на 1,8 см ($p>0,10$).

Для 6-міс віку в обох групах спостерігається чинник перерослості, а молодняк, одержаний від Піпарса, виділяється незначною провислістю спини, що не спостерігається у потомків, одержаних від жеребця Ереліса.

У період від 12- до 15-місячного віку суттєвих переваг за висотними промірами в обох групах не виявлено, проте для потомків Ереліса залишається характерною особливість перерослості.

Починаючи з 12-місячного віку у молодняку, одержаного від жеребця Піпарса, не виявлені переваги за висотою у крижах у порівнянні з висотою у холці, що свідчить про наявність у них бажаного типу щодо висотних промірів.

У підсисний період мінливість висотних промірів молодняку першої групи характеризується тенденцією до збільшення, а після річного віку вони мають практично однакове значення.

Таким чином, за даними висотних промірів молодняк лошат, одержаний від жеребців Піпарса і Ереліса, має практично однакове значення ($p>0,10$) і є консолідованим за даною ознакою. Відбір кращого поголів'я за висотними промірами від жеребця Піпарса потрібно починати з річного віку, а щодо ровесників, з врахуванням ознаки перебудованого типу, потрібні додаткові дослідження.

Більшість дослідників вважають, що у коней звичайних порід раніше закінчується збільшення промірів висоти, потім довжини тіла і пізніше закінчується ріст ширини, глибини та обхвату [4, 6].

До числа важливих основних чинників у конярстві, з допомогою яких характеризують розтягнутість тулуба, є коса довжина тулуба. Після народження сини Ереліса мають косу довжину тулуба на 5,1 см більше порівняно з ровесниками, одержаними від жеребця Піпарса (табл. 4).

У наступні місяці підсисного періоду вирощування більшу довжину тулуба мають жеребчики першої групи, проте достовірної різниці між ними не виявлено ($p>0,10$). Після відлучення лошат від матерів спостерігається певна ритмічність їх росту за косою довжини тулуба. Так, у 9-місячному віці жеребчики другої групи мають дещо більшу (на 0,8 см) косу довжину тулуба, а починаючи з річного віку переваги належать ровесникам першої групи ($p>0,10$).

Новонароджені лошата другої групи, порівняно з ровесниками, мали суттєву перевагу щодо глибини грудей ($p<0,05$), проте з віком різниця між групами має тенденцію до зменшення. У 15-місячному віці сини Піпарса, з недостовірною різницею, мають більшу глибину грудей.

За промірами обхвату п'ястка та грудей суттєвої різниці між групами лошат не виявлено, що свідчить про їх вирівняність на кожному етапі вирощування. Поєднання практично однакового значення обхвату п'ястка та висоти в холці під час підсисного періоду свідчить про однаковий тип конституції лошат досліджуваних груп.

**4. Проміри грудей, косої довжини тулуба та обхвату п'ястка
у лошат шетлендської породи,**
у сантиметрах

Проміри	Генеалогічна група жеребця			
	Піпарса		Ереліса	
	M±m	σ	M±m	σ
Новонароджені				
Глибина грудей	19,0±0,7	1,0	21,8±0,7*	1,3
Ширина грудей	12,7±0,4	0,6	13,8±0,6	1,0
Обхват грудей	60,7±2,3	3,2	60,8±2,2	3,8
Обхват п'ястка	7,0±0,7	1,0	7,3±0,6	1,0
Коса довжина тулуба	47,7±3,5	4,9	52,8±3,6	6,2
3 міс.				
Глибина грудей	31,3±1,1	1,5	31,8±0,7	1,3
Ширина грудей	17,7±0,8	1,2	16,9±1,6	2,8
Обхват грудей	87,0±1,9	2,7	87,5±3,4	5,8
Обхват п'ястка	10,3±0,4	0,6	10,3±0,6	1,0
Коса довжина тулуба	73,3±2,3	3,2	69,5±3,9	6,8
6 міс.				
Глибина грудей	34,7±0,8	1,2	33,5±1,2	2,1
Ширина грудей	19,0±1,2	1,7	17,0±1,1	1,8
Обхват грудей	92,3±2,9	4,2	91,3±3,8	6,7
Обхват п'ястка	11,3±0,4	0,6	11,0±0,5	0,9
Коса довжина тулуба	77,7±3,3	4,7	76,0±2,9	5,1
9 міс.				
Глибина грудей	36,3±1,1	1,5	36,5±1,5	2,7
Ширина грудей	19,7±0,5	1,2	20,0±1,4	2,5
Обхват грудей	96,0±2,6	3,6	96,5±3,2	5,5
Обхват п'ястка	11,7±0,4	0,6	11,5±0,4	0,7
Коса довжина тулуба	80,7±3,6	5,0	81,5±2,9	5,0
12 міс.				
Глибина грудей	38,7±2,3	3,2	38,0±1,6	2,8
Ширина грудей	20,3±0,8	1,2	20,8±1,7	2,9
Обхват грудей	99,3±2,7	3,8	99,3±3,7	6,4
Обхват п'ястка	12,3±0,4	0,6	12,3±0,3	0,5
Коса довжина тулуба	87,0±4,3	6,1	83,8±2,7	4,7
15 міс.				
Глибина грудей	39,7±1,1	1,5	38,5±1,5	2,7
Ширина грудей	21,0±1,2	1,7	21,0±1,6	2,8
Обхват грудей	101,3±2,6	3,8	100,3±4,0	7,0
Обхват п'ястка	12,7±0,4	0,6	12,5±0,3	0,6
Коса довжина тулуба	88,7±4,1	5,8	85,0±2,9	5,1

*Примітка. * - $p < 0,05$.*

Крім особливостей лінійного росту досліджували інтенсивність збільшення промірів лошат із віком (рис. 1).

У шетлендських поні дуже добре виражена глибина грудей, яка найінтенсивніше формується в ранньому віці, та міцні кінцівки [4-5].

За результатами проведеного дослідження було встановлено, що сини обох жеребців у перші три місяці постембріонального періоду вирощування мали найбільшу кратність збільшення промірів глибини грудей, косої довжини тулуба та обхвату п'ястка. Проте інтенсивність збільшення між групами була різною, за виключенням висоти в холці.

У підсисний період сини Піпарса мали інтенсивніше збільшення промірів грудей. Проте, починаючи з 3-місячного віку потомки жеребця Ереліса мали більшу інтенсивність збільшення косої довжини тулуба, що характеризує їх здібність бути розтягнутішими порівняно з ровесниками, одержаними від Піпарса.

У наступні періоди кожної із груп кратність збільшення промірів зменшується. Так, сини Піпарса, порівняно з ровесниками, після відлучення від матерів мають меншу інтенсивність росту, що свідчить про їх більш раннє формування екстер'єру за основними промірами.

У країнах Європи для забезпечення функціонування дитячих спортивних клубів, щодо навчання верхової їзди, використовують коней шетлендської породи, що належать до категорії А [7]. Для забезпечення вимог щодо послуг навчання дітей верхової їзди до 10-річного віку, поголів'я поділяють на популяцію міні-шетленди (висотою в холці до 84 см) та ті, що мають стандартні значення породи (85...107 см) [5].

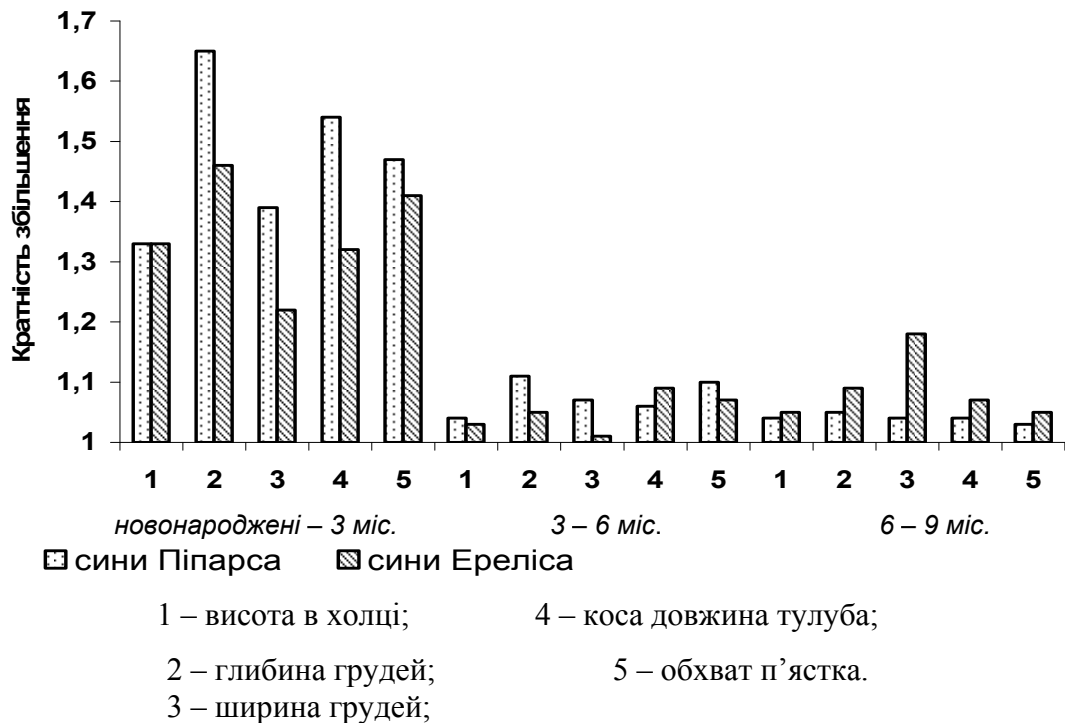

Рис. 1. Динаміка кратності збільшення промірів лошат шетлендської породи.

За результатами цього дослідження з врахуванням висоти в холці встановлено, що сини оцінених жеребців, починаючи з 9-місячного віку, мають стандартні значення для породи та належать до категорії А.

Висновки:

1. Кількість маточного поголів'я коней шетлендських поні Київщини має походження від одинадцяти жеребців, проте вони не оцінені за якістю потомків.

2. У синів, одержаних від жеребця Піпарса і дочок плідника Медка, виявлено чотири системи груп крові (А, С, D, К), що дає можливість урізноманітнити генотипи з використанням відповідних варіантів добору та підбору. У результаті підбору дочок Піпарса до жеребця Ереліса виявлено дві системи еритроцитарних антигенів А і D.

3. Сини жеребця Піпарса мають поєднання вороної масті з антигенним фактором de/d або ad, а у ровесників, одержаних від Ереліса, така тенденція відсутня. У результаті підбору жеребця Ереліса до дочок генеалогічної групи Піпарса новонароджений молодняк, порівняно з ровесниками – синами Піпарса, мав переваги за промірами висоти в холці, крижах, косої довжини тулуба відповідно на 0,5 см; 0,8 см і 5,1 см ($p > 0,10$). Проте з віком різниця між групами зменшується та є недостовірною.

5. Ознака перерослості у жеребчиків першої і другої груп має місце відповідно до 9- та 15-місячного віку, що є критерієм для оцінки екстер'єру щодо їх племінної цінності.

6. Виявлено, що за основними промірами молодняк обох груп мав найінтенсивніше збільшення лінійного росту в перші три місяці постембріонального періоду розвитку, де перевага належить синам Піпарса. У наступні періоди росту кратність збільшення промірів лошат у групах практично однакова.

7. За вимогами європейської класифікації шетлендської породи сини жеребців Піпарса і Ереліса, починаючи з 9-місячного віку, мають категорію А з висотою в холці більше 84 см.

Бібліографічний список

1. Гопка М.В. Методичні рекомендації із застосування генетичних маркерів у конярстві /М.В. Гопка, В.О. Пінчук, Н.В. Зуєва. - Чубинське, ІРГ УААН, 2007.- 40 с.
2. Колесник Н.Н. Иммуногенетические системы в селекции животных /Н.Н. Колесник, В.И. Сокол. – К.: Урожай, 1972. – 120 с.
3. Кравченко Н.А. Разведение сельскохозяйственных животных /Н.А. Кравченко. – Москва: Колос, 1973. – 486 с.
4. Новиков Е.А. Закономерности развития сельскохозяйственных животных /Е.А. Новиков. – Москва: Колос, 1971. – 224 с.
5. Санди Р. Иллюстрированная энциклопедия лошади и пони /Р. Санди. – Москва: АСТ. Астрахань, 2006. – С. 51-71.
6. Сипачев С.Г. Ритмичность роста животных /С.Г. Сипачев. – Тюмень: Тюменский педагогический институт, 1970. – С. 108-124.
7. Успех пони-клуба. Французский опыт //HORSES.–2006.– № 1.– С. 60-62.
8. Храброва Л. Новые горизонты селекции /Л. Храброва. – Конный мир. – 2003. – № 1. – С. 54-57.

ИНТЕРЬЕРНЫЕ И ЭКСТЕРЬЕРНЫЕ ОСОБЕННОСТИ ЖЕРЕБЧИКОВ ШЕТЛЕНДСКИХ ПОНИ

Глушак И.И., Национального аграрного университета

Изучено наличие эритроцитарных антигенов у лошадей шетлендской породы двух поколений, которые принадлежат учебно-научно-производственной лаборатории коневодства НАУ. По основным промерам определена динамика линейного роста сыновей, полученных от жеребцов Пипарса и Эреліса. Установлены генетические системы групп крови с определенным их сочетанием относительно мастей у исследуемого поголовья. В будущем с целью отбора

жеребчиков для воспроизводительного процесса и соответствия их европейским категориям, отмечено, что наиболее целесообразно оценку за основными промерами для потомков Пипарса и Эрелиса начинать соответственно с 12- и 15-месячного возраста.

Ключевые слова: лошади, экстерьер, интерьер, происхождение, промеры, антигенный фактор, жеребец, отбор.

HEREDITARY CHARACTERISTICS AND CONFORMATION TRAITS OF SHETLAND GROWING PONY

Glushak I.; National agrarian university

This article highlights the experimental research results on hereditary characteristics and conformation traits of Shetland growing pony. Erythrocyte antigens presence in Shetland pony was investigated. Two generations of Shetland pony were tested. The ponies belong to the science-factory horse husbandry lab affiliated to the national agrarian university. Contour line growth rate was studied by the male progeny body measurement. The male progeny belong to Piparse and Erelisse stallions. Genetic blood group systems impact on color of the tested pony stock was researched. Growth rate evaluation expedient to execute at 12 and 15-months old age for Piparse and Erelisse progeny respectively. Growth rate evaluation is fulfilled by body measurement. The above-mentioned procedure was performed to select the growing ponies for reproductive process in future and satisfy EU demands.

Key words: horses, conformation, hereditary characteristics, origin, measurement, antigen, growing horse, selection.

УДК 636.2.082.4

ВІДТВОРЮВАЛЬНА ЗДАТНІСТЬ КОРІВ УКРАЇНСЬКОЇ ЧОРНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ В УМОВАХ ПІВНІЧНОГО СХОДУ УКРАЇНИ

Рецензенти: доктор с.-г. наук Савран В.П.; доктор с.-г. наук, професор Рубан Ю.Д.

В.М. Горєлова

Харківська державна зооветеринарна академія

У статті викладено результати дослідження відтворної здатності у корів української чорно-рябої молочної породи різних генотипів за такими показниками як: вік першого осіменіння та отелення телиць, тривалістю міжсотельного – та сервіс-періодів та тільності. Встановлено, що корови усіх генотипів мають недостатні репродуктивні показники (коефіцієнт відтворної здатності 0,82 – 0,92; міжсотельний період 420-470 днів). Найкоротшим сервіс-періодом відзначилися корови української чорно-рябої породи голландського типу (102-115 днів).

Ключові слова: порода, корова, сервіс-період, отелення, генотип, індекс осіменіння.

Відтворення стада, поліпшення і покращення спадкових якостей тварин методами селекції невід’ємно пов’язані між собою. Кінцевою ціллю племінної роботи є одержання тварин, здатних у конкретних природнокліматичних і

* Науковий керівник - доктор с.-г. наук, професор В.Г.Прудніков